

Ársskýrsla Þjóðleikhússins 2019

Efnisyfirlit

Greinargerð ársins 2019.....	- 2 -
Listræn markmið	- 4 -
Rekstur	- 5 -
Rekstrarleg markmið.....	- 5 -
Þjóðleikhúsráð	- 6 -
Fráfarandi þjóðleikhúsráð	- 6 -
Nýtt þjóðleikhúsráð	- 6 -
Ráðning þjóðleikhússtjóra.....	- 7 -
Innra starf.....	- 8 -
Leiksýningar í Þjóðleikhúsinu 2019	- 9 -
Sýningar þjóðleikhússins	- 9 -
Samstarfsverkefni og gestaleikir	- 9 -
Framsýningar á eigin sýningum þjóðleikhússins.....	- 11 -
Framsýningar á samstarfsverkefnum	- 11 -
Leikferðir	- 11 -
Tónleikar	- 11 -
Heildarfjöldi gesta	- 11 -
Nánar um verkefni ársins 2019	- 12 -
Erlent leikhúslistafólk.....	- 12 -
Íslensk leikritun	- 12 -
Barnasýningar	- 13 -
Sígild leikverk	- 13 -
Samstarf og gestaleikir.....	- 13 -
Ýmis starfsemi.....	- 15 -
Umræður eftir 6. sýningu.....	- 15 -
Heimsóknir ungmenna.....	- 15 -
Börnum og unglingum boðið í leikhús	- 15 -
Samtal við leikhús	- 15 -
Rekstrarreikningur þjóðleikhússins 2019.....	- 16 -
Fjöldi starfsmanna eftir starfssviðum 2019	- 17 -

Greinargerð ársins 2019

Í árslok 2019 lauk fimm ára ráðningartímabili Ara Matthíassonar þjóðleikhússtjóra og Magnús Geir Þórðarson tók við embætti þjóðleikhússtjóra þann 1. janúar 2020.

Aðsókn að leikhúsinu árið 2019 var góð, eða yfir 100.000 gestir (sjá nánar um verkefni leikársins hér að neðan). Aðsóknarmestu sýningarnar voru Ronja ræningjadóttir og Einræðisherrann, sem og uppistandssýningar Mið-Íslands. Rekstur þjóðleikhússins var jákvæður sem nam 4,8 m.kr. í lok árs.

Samskiptasáttmáli starfsfólks þjóðleikhússins var unninn af starfsfólki leikhússins veturinn 2018-19 ásamt ráðgjöfum frá Auðnast. Fimm rýnihópar úr öllum deildum hússins sátu fundi og unnu verkefni til að komast að því hvernig hægt væri að varðveita góðan starfsanda og setja niður á blað hvaða atriði eru mikilvægust til að öllum líði vel í vinnunni. Sáttmálanum er ætlað að vera tæki til að leita í og vísa til á erfiðum jafnt sem ánægjulegum tímum í vinnunni. Starfsfólk er samhuga um að virða sáttmálann og nota sem leiðarvísi í samskiptum sínum innanhúss, í samskiptum við listafólk og aðra sem koma til starfa við húsið í styttri tíma, og gesti leikhússins.

Jafnréttisstofa fór yfir jafnréttisáætlun þjóðleikhússins og mat það svo að áætlunin uppfyllti kröfur laga nr. 10/2008 um jafna stöðu og jafnan rétt kvenna og karla. Jafnframt var unnið að jafnlaunaáætlun þjóðleikhússins en leikhúsið hlaut Jafnlaunavottun í júní 2020.

Miklar framkvæmdir voru unnar á vegum Reykjavíkurborgar um sumarið á Hverfisgötu fyrir framan leikhúsið, og frestaðist langt fram á haustið að ljúka þeim, með tilheyrandi óþægindum fyrir gesti og starfsfólk.

Söng- og leiklistarskólinn Sönglist flutti starfsemi sína yfir í þjóðleikhúsið á árinu 2019. Kennsla fór fram í Dómhúsinu, æfingahúsnæði þjóðleikhússins við Lindargötu 3, en nemendasýningar voru í Kassanum. Námið er ætlað börnum og unglingum á aldrinum 8-16 ára og er skipt í hópa eftir aldri.

Opnar leikprufur voru haldnar fyrir börn á aldrinum 9-13 ára fyrir Kardemommubæinn, og alls bárust um eitt þúsund skráningar.

Skipulags- og samgönguráð Reykjavíkurborgar féllst á tillögu Ara Matthíassonar þjóðleikhússtjóra um að gatan sem liggur vestan megin við þjóðleikhúsið, milli Hverfisgötu og Lindargötu, verði nefnd Egnerisund í höfuðið á norska leikritaskáldinu Thorbjörn Egner, en verk hans hafa verið samofin starfi þjóðleikhússins allt frá því að Kardemommubærinn var frumsýndur hér árið 1960.

Sýningar þjóðleikhússins hlutu allnokkurn fjölda tilnefninga til Grímunnar. Súper hlaut alls sjö tilnefningar og Ronja ræningjadóttir, Einræðisherrann, Loddarinn, Samþykki og Pitt eigið leikrit Goðsaga hver um sig tvær. Samstarfssýningarnar Moving Mountains og Velkomin heim hlutu einnig tilnefningar. Barnasýning ársins var Ronja ræningjadóttir. Stefán Hallur Stefánsson var valinn leikari ársins í aukahlutverki fyrir Samþykki. Verðlaun fyrir hljóðmynd ársins hlutu Karl Olgeirsson, Aron Þór Arnarson og leikmunadeild þjóðleikhússins fyrir Einræðisherrann.

Þjóðleikhúsið bauð upp á opnar áheyrnarprufur fyrir leikara á Stóra sviðinu vegna verkefna á leikárinu 2019-2020 og bauð öðrum aðilum úr leikhúsheiminum að fylgjast með prufunum. Hver einstaklingur fékk 2 mínútur til að kynna sig, með eintali eða öðrum hætti. Viðstaddir af hálfu þjóðleikhússins voru þjóðleikhússtjóri, leiklistarráðunautur og leikstjórar hússins, auk leikstjóra og listrænna stjórnenda frá öðrum leikhúsum og aðila úr kvikmyndagerð.

Ný sýning á Ronju ræningjadóttur eftir Astrid Lindgren var frumsýnd í Þjóðleikhúsi Grænlands, Nunatta Isiginnaartitsisarfia, í samvinnu við Þjóðleikhús Íslendinga. Þetta var í fyrsta skipti sem Þjóðleikhús þessara tveggja landa settu upp leiksýningu í sameiningu. Þrír af helstu listrænu aðstandendum sýningarinnar komu frá Þjóðleikhúsinu, Björn Ingi Hilmarsson leikstjóri, Finnur Arnar Arnarson leikmyndahöfundur og Ólafur Ágúst Stefánsson ljósaöfundur. Leikmynd sýningarinnar var jafnframt smíðuð á verkstæði Þjóðleikhússins.

Einræðisherrann

Listræn markmið:

- Samsetning verkefna endurspeglar þarfir listamanna um leið og tryggt er að sjálfaflafé sé nóg til að standa undir þeim hluta starfseminnar sem ekki er greiddur með framlagi ríkisins
- Sýnd séu jöfnum höndum ný og klassísk erlend afburðaverk, helst til helminga við íslensk verk
- Á hverjum tíma séu 1-2 leikskáld á launum hjá Þjóðleikhúsinu við að þróa eigin verk og vinna að leikgerðum
- Hugað sé sérstaklega að leikhúsuppeldi barna og unglunga með því að setja árlega upp metnaðarfullar leiksýningar fyrir þennan hóp
- Tryggt sé erlent samstarf við höfuðstofnanir leiklistar í Evrópu og að ræktuð sé samvinna við atvinnuveitendur í sviðslistum í Evrópu, PEARLE með það að markmiði að hingað komi reglulega listrænir stjórnendur í fremstu röð til starfa
- Tryggt sé að í hverjum aldursflokki séu afburða leikarar fastráðnir við húsið. Þetta sé gert með endurmati á samsetningu leikhópsins og með því að tryggja lykillistamönnum verðug viðfangsefni
- Unnið sé að því að þroska og efla íslenska leikstjóra með því að ráða til lengri tíma við leikhúsið en nú er gert
- Ráða leikmynda- og búningahöfunda til lengri tíma en áður. Með því mun skapast aukinn stöðugleiki við framleiðslu leiksýninga
- Auka aðkomu listamanna að ákvarðanatöku í leikhúsinu og gera þá þannig meðeigendur að listrænni stefnu leikhússins
- Tengja Þjóðleikhúsið við menningarstarf í þágu ungs fólks á landsbyggðinni með því að efna til og fylgja eftir Þjóðleiksverkefninu í samstarfi við menningarmiðstöðvar og sveitarfélög.

Ronja ræningjadóttir

Rekstur

Rekstur Þjóðleikhússins var jákvæður sem nam 4,8 mkr. í lok árs.

Rekstrarleg markmið:

- Leitast við að viðhalda góðri aðsókn að leikhúsinu
- Vanda áætlanagerð og eftirlit með framfylgd
- Auka kostnaðaraðhald á öllum stigum rekstrar
- Vanda verkþókhald og áætlánir um kostnað einstakra leikverka og efla daglegt eftirlit yfirstjórnar með því að slíkar áætlánir gangi eftir
- Tryggja að færsla bókhalds gefi glögga mynd af rekstrinum og stöðu á hverjum tíma
- Reka leikhúsið í samræmi við áætlánir
- Eiga í virkum samskiptum við Kjara- og mannauðssýslu ríkisins um starfsmannamál og skilvirka samningagerð
- Eiga í virkum samskiptum við Ríkiseignir og fylgja eftir þeim þörfum sem snúa að viðhaldi, endurnýjun og bættri aðstöðu
- Gæta hagsmuna Þjóðleikhússins gagnvart opinberum aðilum, félagasamtökum og einstaklingum og leitast við að tryggja rétt leikhússins í öllum álitamálum

Þitt eigið leikrit - Goðsaga

Þjóðleikhúsráð

Menntamálaráðherra skipaði nýtt þjóðleikhúsráð á árinu, sbr. eftirfarandi tilkynningu á vef stjórnarráðsins:

“Í ljósi þess að staða þjóðleikhússtjóra er nú laus til umsóknar hafa fulltrúar í þjóðleikhúsráði sammælt um að segja sig úr ráðinu. Þetta gerðu þau til að umsóknarferlið sé hafið yfir allan vafa um mögulegt vanhæfi einstakra fulltrúa í ráðinu. Nýtt þjóðleikhúsráð mun starfa frá 1. júlí nk., það mun meta hæfi umsækjenda og starfa með þjóðleikhússtjóra til næstu fjögurra ára.

Þjóðleikhúsráð er stjórnarnefnd þjóðleikhússins skipað af mennta- og menningarmálaráðherra, í því sitja fimm fulltrúar, frá Félagi íslenskra leikara, Félagi leikstjóra á Íslandi og þrír án tilnefningar. Ráðherra skipar formann og varaformann úr hópi ráðsmanna.

Mennta- og menningarmálaráðherra þakkar fráfarandi þjóðleikhúsráði fyrir vel unnin störf.”¹

Fráfarandi þjóðleikhúsráð:

- Eypór Arnalds, skipaður án tilnefningar.
- Herdís Þórðardóttir, varaformaður, skipuð án tilnefningar.
- Ragnar Kjartansson, skipaður án tilnefningar.
- Birna Hafstein, tilnefnd af FÍL, Félagi íslenskra leikara.
- Páll Baldvin Baldvinsson, tilnefndur af FLÍ, Félagi leikstjóra á Íslandi.

Trygve Jónas Eliassen var áheyrnarfulltrúi starfsmanna.

Nýtt þjóðleikhúsráð:

- Halldór Guðmundsson, formaður ráðsins, skipaður án tilnefningar.
- Þorbjörg Helga Vigfúsdóttir, varaformaður, skipuð án tilnefningar.
- Pétur Gunnarsson rithöfundur, skipaður án tilnefningar.
- Sigmundur Örn Arngrímsson, tilnefndur af Félagi íslenskra leikara.
- Fríða Björk Ingvarsdóttir, tilnefnd af Félagi leikstjóra á Íslandi.

Varamenn: Jóna Finnsdóttir, Magnús Árni Skúlason og Baldur Þórir Guðmundsson skipuð án tilnefningar, Karen María Jónsdóttir tilnefnd af Félagi íslenskra leikara og Arnbjörg María Daníelsen tilnefnd af Félagi leikstjóra á Íslandi.

Trygve Jónas Eliassen var áfram áheyrnarfulltrúi starfsmanna.

¹ [https://www.stjornarradid.is/efst-a-baugi/frettir/stok-frett/2019/06/07/Nytt-thjodleikhusrad-/](https://www.stjornarradid.is/efst-a-baugi/frettir/stok-frett/2019/06/07/Nytt-thjodleikhusrad/)

Ráðning þjóðleikhússtjóra

Mennta- og menningarmálaráðuneytið auglýsti embætti þjóðleikhússtjóra laust til umsóknar 10. maí 2019. Sjö umsóknir bárust um embætti þjóðleikhússtjóra. Þjóðleikhúsráð fór fyrst yfir skriflegu umsóknirnar og fékk til liðs við sig sérfræðing Capacent; að því loknu tók formaður ráðsins viðtöl við þá umsækjendur sem helst komu til greina en síðan tók ráðið allt viðtöl við þá umsækjendur sem eftir stóðu. Þjóðleikhúsráð veitti síðan umsögn, í samræmi við ákvæði leiklistarlaga, og skipaði ráðherra í kjölfarið hæfnisnefnd til að meta hæfi umsækjenda nánar. Nefndin framkvæmdi mat á umsækjendum á grundvelli umsóknargagna og viðtala og skilaði niðurstöðu til ráðherra þar sem fjórir umsækjendur voru metnir hæfastir. Ráðherra boðaði þá í viðtal í kjölfarið þar sem áhersla var lögð á stjórnunar- og leiðtogaþæfileika til viðbótar og stuðnings við það mat sem þegar hafði farið fram. Lilja Alfreðsdóttir mennta- og menningarmálaráðherra ákvað í kjölfarið að skipa Magnús Geir Þórðarson í embætti þjóðleikhússtjóra, og var það tilkynnt 1. nóvember 2019. Skipanin gildir í fimm ár, frá og með 1. janúar 2020.

Jónsmessunæturraumur

Innra starf

Þjóðleikhúsið hélt áfram að hlúa að innra starfi leikhússins með reglulegum starfsmannafundum með þjóðleikhússtjóra, rafrænu endurmati eftir frumsýningar sýninga og samverustundum starfsmanna. Einnig hélt þjóðleikhússtjóri, ásamt leiklistarráðunaut, reglulega fundi með leikarahópi hússins.

Haldnir voru hádegisfyrirlestrar í Kjallaranum um ólík efni, t.d. talaði Guðbrandur Árni Ísberg sálfræðingur um skömmina og Sölvi Tryggvason fjallaði um heilsu og streitu. Starfsmannaferðir voru farnar, um vorið í Mýrarkot og um haustið í hvalaskoðun, auk árshátíðar sem haldin var á Hótel Örk í maí.

Á innra neti Þjóðleikhússins hefur starfsfólk m.a. aðgang að starfsmannastefnu, mannauðsstefnu, leiðbeiningum fyrir nýja starfsmenn, jafnréttisáætlun Þjóðleikhússins og stefnu og áætlun Þjóðleikhússins gegn einelti, kynferðislegri áreitni, kynbundinni áreitni, ofbeldi og annarri ótilhlýðilegri háttsemi.

Þjóðleikhúsið leggur áherslu á að starfsmenn viðhaldi og þrói þekkingu sína og faglega hæfni til aukinnar ánægju í starfi, meiri hagkvæmni í rekstri stofnunarinnar og betri þjónustu við viðskiptavini. Lögð er áhersla á að starfsmenn taki frumkvæði og séu sjálfstæðir í starfi.

Á launaskrá í árslok 2019 voru um 300 manns, tæplega 100 ráðnir ótímabundinni ráðningu (51 kk, 47 kvk) og rúmlega 200 lausráðnir (95 kk, 108 kvk).

Lokið var við gerð samskiptasáttmála Þjóðleikhússins sem hafin var í lok ársins 2018 og hann innleiddur. Tilurð hans var ábending sálfræðistofunnar Líf og sál sem framkvæmdi könnun á vegum SAVÍST um algengi og alvarleika kynbundinnar og kynferðislegrar áreitni, eineltis og ofbeldis í starfsumhverfinu. Ein tillaga Líf og sál í kjölfar könnunarinnar var að byggja á þeim góða starfsanda sem ríkti í Þjóðleikhúsinu og leggja í vinnu meðal starfsfólks við að útbúa samskiptasáttmála um samskipti samstarfsfélaga á vinnustaðnum og utan hans. Þar sem hefð er fyrir góðum starfsanda og góðum samskiptum verður síður til jarðvegur þar sem einelti og önnur niðurlægjandi og niðurbrotandi samskipti fá þrifist og vilji var fyrir að festa enn betur í sessi þann góða starfsanda sem ríkti í húsinu.

Súper – þar sem kjöt snýst um fólk

Leiksýningar í Þjóðleikhúsinu 2019

Sýningar Þjóðleikhússins:

1. **Einræðisherrann** eftir Charlie Chaplin. Leikgerð og leikstjórn: Nikolaj Cederholm. Frá fyrra ári, sýningar hófust á Stóra sviðinu 5. janúar. Gestafjöldi: 10.660.
2. **Ronja ræningjadóttir** eftir Astrid Lindgren. Tónlist og söngtextar: Sebastian. Leikstjórn: Selma Björnsdóttir. Frá fyrra ári, sýningar hófust á Stóra sviðinu 6. janúar. Gestafjöldi: 27.496.
3. **Fly Me to the Moon** eftir Marie Jones, í leikstjórn höfundar. Frá fyrra ári, sýningar hófust í Kassanum 19. janúar. Gestafjöldi: 197.
4. **Þitt eigið leikrit – Goðsaga** eftir Ævar Þór Benediktsson. Leikstjórn: Stefán Hallur Stefánsson. Frumsýnt í Kúlunni 31. janúar. Gestafjöldi: 3.927.
5. **Jónsmessunæturdraumur** eftir William Shakespeare. Leikstjórn: Hilmar Jónsson. Frumsýnt á Stóra sviðinu 27. febrúar. Gestafjöldi: 4.226.
6. **Súper - þar sem kjöt snýst um fólk** eftir Jón Gnarr. Leikstjórn: Benedikt Erlingsson. Frumsýnt í Kassanum 16. mars. Gestafjöldi: 2.901.
7. **Loddarinn** eftir Molière. Leikstjórn: Stefan Metz. Frumsýnt á Stóra sviðinu 27. apríl. Gestafjöldi: 3.446.
8. **Ómar orðabelgur** eftir Gunnar Smára Jóhannesson. Leikstjórn: Björn Ingi Hilmarsson. Frumsýnt á Patreksfirði 2. september, boðssýningar í Leikhúskjallaranum og sýningar á leikferð um landið. Gestafjöldi í Reykjavík: 2.100. Gestafjöldi á landsbyggðinni: 2.205. Gestafjöldi samtals: 6.305.
9. **Ör (eða maðurinn er eina dýrið sem grætur)** eftir Auði Övu Ólafsdóttur. Leikstjórn: Ólafur Egill Egilsson. Frumsýnt í Kassanum 19. september. Sýnt á leikferð hjá Leikfélagi Akureyrar. Gestafjöldi á Akureyri: 246. Gestafjöldi samtals: 3.704.
10. **Shakespeare verður ástfanginn** eftir Marc Norman og Tom Stoppard. Leikgerð: Lee Hall. Leikstjórn: Selma Björnsdóttir. Frumsýnt á Stóra sviðinu 4. október. Gestafjöldi: 6.963.
11. **Atómstöðin – endurlit** eftir Halldór Laxness Halldórsson, í samvinnu við Unu Þorleifsdóttur, byggt á skáldsögu Halldórs Laxness. Leikstjórn: Una Þorleifsdóttir. Frumsýnt á Stóra sviðinu 1. nóvember. Gestafjöldi: 5.343.
12. **Leitin að jólinum** eftir Þorvald Þorsteinsson, Árna Egilsson (tónlist) og Jóhannes úr Kötlum (kvæði). Leikstjórn: Þórhallur Sigurðsson. Frá fyrri árum, sýningar á ferð um leikhúsið frá 16. nóvember. Gestafjöldi: 2.790.
13. **Engillinn** leiksýning byggð á verkum eftir Þorvald Þorsteinsson. Leikstjórn og handrit: Finnur Arnar Arnarson. Frumsýnt í Kassanum 21. desember. Gestafjöldi: 392.
14. **Meistarinn og Margaríta** eftir Mikhaíl Búlgakov. Leikgerð: Niklas Rådström. Leikstjórn: Hilmar Jónsson. Frumsýnt á Stóra sviðinu 26. desember. Gestafjöldi: 1.264.

Samstarfsverkefni og gestaleikir:

15. **Mið-Ísland** uppistand. Sýningar hófust í Leikhúskjallaranum 11. janúar 2019. Gestaleikur. Gestafjöldi: 11.153.
16. **Insomnia** eftir Amalie Olesen og leikhópin Stertabendu. Leikstjórn: Gréta Kristín Ómarsdóttir. Frá fyrra ári, sýningar hófust í Kassanum 12. janúar. Í samstarfi við Stertabendu. Gestafjöldi: 361.
17. **Improv Ísland**. Spuni. Sýningar hófust í Leikhúskjallaranum 16. janúar 2019. Gestaleikur. Gestafjöldi: 2.489.
18. **Velkomin heim** eftir Maríu Thelmu Smáradóttur. Leikstjórn: Andrea Vilhjálmsdóttir og Kara Hergils. Frumsýnt í Kassanum. 2. febrúar 2019. Einnig sýnt á leikferð um landið. Í samstarfi við leikhópin Trigger Warning. Gestafjöldi í Reykjavík: 600. Gestafjöldi á landsbyggðinni: 1.711. Gestafjöldi samtals: 2.311.

19. **Dimmalimm** byggt á sögu eftir Mugg, leikgerð: Elfar Logi Hannesson og Þróstur Leó Gunnarsson. Leikstjórn: Þróstur Leó Gunnarsson. Sýningar í Kúlunni frá 16. apríl. Í samstarfi við Kómedíuleikhúsið. Gestafjöldi: 516.
20. **Bara góðar** uppistand í Leikhúskjallaranum 23. apríl. Gestasýning. Gestafjöldi: 1.408.
21. **Pardon My Icelandic** uppistand Ara Eldjárns á Stóra sviðinu frá 30. apríl. Gestasýning. Gestafjöldi: 879.
22. **Dansandi ljóð**. Leikgerð byggð á ljóðum eftir Gerði Kristnýju og tónlist eftir Margréti Kristínu Sigurðardóttur (Fabúlu). Leikstjórn: Edda Þórarinsdóttir. Frumsýnt í Leikhúskjallaranum 11. maí 2019. Í samstarfi við Leikhúslistakonur 50+. Gestafjöldi: 355.
23. **Mutter courage** eftir Bertolt Brecht. Leikstjórn: Una Þorleifsdóttir. Frumsýnt í Kassanum 16. maí. Í samstarfi við leiklistardeild LHÍ. Gestafjöldi: 740.
24. **Wilfredo & Reykjavík kabarett**. Sýnt í Leikhúskjallaranum 13. júní 2019. Gestaleikur. Gestafjöldi: 111.
25. **Hárið**. Athyglisverðasta áhugasýning leikársins, sýning Leikflokks Húnapings vestra. Sýnt á Stóra sviðinu 14. júní. Gestafjöldi: 837.
26. **Brúðkaup Fígarós** eftir Mozart. Frumsýnt á Stóra sviðinu 7. september. Óperuuppfærsla í samstarfi við Íslensku óperuna. Gestafjöldi: 4.581.
27. **Gilitrutt** eftir Bernd Ogrodnik. Frá fyrri árum, sýningar hófust á Brúðuloftinu 15. september. Í samstarfi við Brúðuheima. Gestafjöldi: 813.
28. **Heitustu mínar**. Uppistand. Sýningar hófust í Leikhúskjallaranum 17. september. Gestaleikur. Gestafjöldi: 164.
29. **Stormfuglar** eftir Einar Kárasón. Frumsýnt í Leikhúskjallaranum 28. september 2019. Í samstarfi við Einar Kárasón. Gestafjöldi: 509.
30. **Kynfræðsla Þörupilta** boðssýning fyrir nemendur í 9. bekkjum grunnskóla. Sýningar í Leikhúskjallaranum frá 7. október. Í samstarfi við Þörupilta. Gestafjöldi: 1.400.
31. **Reykjavík Kabarett**. Frumsýnt í Leikhúskjallaranum 11. október 2019. Gestaleikur. Gestafjöldi: 244.
32. **Reikult er rótlaust þangið** Hátíðakvöld í Þjóðleikhúsinu til heiðurs Jóhanni Sigurjónssyni á Stóra sviðinu 14. október. Í samstarfi við Vonarstrætisleikhúsið. Gestafjöldi: 20.
33. **Guðmundur Steinsson - Leiklestraveisla** í Leikhúskjallaranum frá 26. október. Í samstarfi við Leiklestrafélagið. Gestafjöldi: 47.
34. **Nemendasýningar Sönglistar, söng- og leiklistarskóla**. Í Kassanum frá 15. nóvember. Gestaverkefni. Gestafjöldi: 1.386.
35. **Jólaglaðningur Rebecca & Rúnars** í Leikhúskjallaranum 19. desember. Gestasýning. Gestafjöldi: 17.

Loddarinn

Frumskýningar á eigin sýningum Þjóðleikhússins:

1. **Pitt eigið leikrit – Goðsaga** eftir Ævar Þór Benediktsson.
2. **Jónsmessunæturdraumur** eftir William Shakespeare.
3. **Súper - þar sem kjöt snýst um fólk** eftir Jón Gnarr.
4. **Loddarinn** eftir Molière.
5. **Ómar orðabelgur** eftir Gunnar Smára Jóhannesson.
6. **Ör (eða maðurinn er eina dýrið sem grætur)** eftir Auði Övu Ólafsdóttur.
7. **Shakespeare verður ástfanginn** eftir Marc Norman og Tom Stoppard.
8. **Atómstöðin – endurlit** eftir Halldór Laxness Halldórsson
9. **Engillinn** leiksýning byggð á verkum eftir Þorvald Þorsteinsson.
10. **Meistarinn og Margaríta** eftir Mikhaíl Búlgakov.

Frumskýningar á samstarfsverkefnum:

1. **Insomnia** eftir Amalie Olesen og leikhópin Stertabendu.
2. **Velkomin heim** eftir Maríu Thelmu Smáradóttur.
3. **Dansandi ljóð**. Leikgerð byggð á ljóðum eftir Gerði Kristnýju.
4. **Mutter courage** eftir Berthold Brecht.
5. **Brúðkaup Fígarós** eftir Mozart.
6. **Stormfuglar** eftir Einar Kárason.

Leikferðir:

1. **Ör (eða maðurinn er eina dýrið sem grætur)**. Sýnt í Samkomuhúsinu, hjá Leikfélagi Akureyrar.
2. **Ómar orðabelgur og Velkomin heim** boðsýningar á landsbyggðinni fyrir elstu börn leikskóla og nemendur í 9. bekk grunnskóla.

Tónleikar:

1. **Norðurmýrarmegin við Klambratún** tónleikar 17. maí, 34 gestir.
2. **Tina Dickow** tónleikar 5. nóvember, 505 gestir.

Heildarfjöldi gesta: 108.480.

Ör (eða maðurinn er eina dýrið sem grætur)

Nánar um verkefni ársins 2019

Erlent leikhúslistafólk

Tvær sýningar voru sýndar á árinu í leikstjórn erlendra leikstjóra, Einræðisherrann í leikstjórn hins danska Nikolajs Cederholm sem var frumsýnd á jólum 2018 og Loddarinn í leikstjórn hins svissneska Stefans Metz sem var frumsýnd í apríl. Það er ávallt mikill innblástur fyrir leikhóp Þjóðleikhússins að kynnast nýjum straumum erlendis frá með samstarfi við erlenda leikhúslistamenn. Listrænir stjórnendur í Einræðisherranum voru raunar að mestu danskir en verkið var upphaflegt sett upp hjá Nørrebro-leikhúsinu í Kaupmannahöfn, í uppsetningu sama listræna teymis. Höfundur leikmyndar og búninga í Loddaranum var hinn bresk-líbanski Sean Mackaoui, en þeir Stefan Metz eru báðir búsettir á Spáni og hafa unnið víða um Evrópu, m.a. gjarnan í leikhúsum í Svíþjóð. Leikmynda- og búningahöfundur í Atómstöðinni kom einnig erlendis frá, Mirek Kaczmarek frá Póllandi, en Una Þorleifsdóttir leikstjóri hafði áður unnið með honum í Póllandi.

Íslensk leikritun

Sýnt var nýtt verk eftir Jón Gnarr, Súper - þar sem kjöt snýst um fólk, og var það í fyrsta sinn sem sýnt var verk eftir höfundinn í Þjóðleikhúsinu. Þjóðleikhúsið sýndi nýtt leikrit eftir Auði Övu Ólafsdóttur, Ör (eða maðurinn er eina dýrið sem grætur), en leikritið er sjálfstæð úrvinnsla sama efnis og höfundurinn gerði skil í skáldsögunni Ör. Halldór Laxness Halldórsson skrifaði sitt fyrsta leikverk fyrir Þjóðleikhúsið, í samvinnu við Unu Þorleifsdóttur, Atómstöðina – endurlit, byggt á skáldsögu Halldórs Laxness. Leikmyndahöfundurinn Finnur Arnar Arnarson lét til sín taka með nýjum hætti sem handritshöfundur og leikstjóri sýningarinnar Engillinn sem var byggð á verkum eftir Þorvald Þorsteinsson. Jafnframt þreytti Gunnar Smári Jóhannesson frumraun í leikritun með Ómari orðabelg.

Engillinn

Barnasýningar

Með sýningum á Þínu eigin leikriti - Goðsögu var boðið upp á nýbreytni í sýningum fyrir börn, en áhorfendum bauðst að kjósa um atburðaframvindu í sýningunni í gegnum þar til gert kosningakerfi, sérhannað af starfsfólki leikhússins. Annað nýtt íslenskt barnaleikrit var frumflutt, Ómar orðabelgur, og sýnt bæði í Leikhúskjallaranum og á leikferð um landið sem boðssýning fyrir yngstu börnin. Aðventusýningin Leitin að jólnum var sýnd á ferð um leikhúsið í fimmtánda sinn. Ronja ræningjadóttir frá árinu 2018 naut áfram mikilla vinsælda á Stóra sviðinu. Einnig voru sýnd samstarfsverkefni fyrir börn.

Sígild leikverk

Sígilt efni var áberandi á verkefnaskránni með uppsetningu á Draumi á Jónsmessunótt eftir Shakespeare í nýrri þýðingu Þórarins Eldjárns og Loddaranum eftir Molière í nýrri þýðingu Hallgríms Helgasonar. Líf lárviðarskáldsins og tíminn sem Shakespeare var uppi á lifnaði jafnframt við í sýningunni Shakespeare verður ástfanginn, þótt um nútímaverk væri að ræða. Boðið var upp á nýlega, sænska leikgerð byggða á Meistarinum og Margarítu eftir Búlgakov á jólum.

Samstarf og gestaleikir

Nokkuð langt er um liðið síðan Þjóðleikhúsið og Íslenska óperan höfðu samstarf um uppsetningu, en tekinn var upp þráðurinn að nýju með sýningu á Brúðkaupi Fígarós eftir Mozart á Stóra sviðinu.

Leikhópar settu upp frumsamin verk í samstarfi við Þjóðleikhúsið. Leikhópurinn Stertabenda sýndi Insomnia sem samið var í samstarfi við danska leikskáldið Amalie Olesen. Leikhópurinn Trigger Warning sýndi einleikinn Velkomin heim eftir Maríu Thelmu Smáradóttur, í flutningi höfundar, sem fjallaði m.a. um reynslu innflytjenda frá Asíu á Íslandi. Verkið var jafnframt sýnt á leikferð um landið fyrir nemendur í 9. bekk.

Einar Kárason flutti í Kjallaranum sviðsfrásögn byggða á bók sinni Stormfuglum.

Samstarfi við leiklistardeild LHÍ var haldið áfram og sýndi útskriftarárgangur leikarabrotar Mutter courage eftir Bertolt Brecht í Kassanum.

Meistarinn og Margaríta

Hópurinn Leikhúslistakonur 50+ starfaði í Leikhúskjallaranum og setti m.a. upp nýja sýningu, Dansandi ljóð, leikgerð byggða á ljóðum eftir Gerði Kristnýju með frumsamdri tónlist eftir Margréti Kristínu Sigurðardóttur (Fabúlu).

Kómedíuleikhúsið sýndi nýja gerð af barnasýningu sinni Dimmalimm og brúðumeistarinn Bernd Ogrodnik sýndi vinsæla sýningu sína á Gilitrutt.

Vonarstrætisleikhúsið efndi til dagskrár á Stóra sviðinu í samstarfi við Þjóðleikhúsið undir heitinu Reikult er rótlaust þangið, til heiðurs Jóhanni Sigurjónssyni, en árið 2019 voru 100 ár liðin frá andláti skáldsins. Leiklestrafélagið heiðraði leikskáldið Guðmund Steinsson með röð leiklestra í Leikhúskjallaranum.

Uppistands- og spunasýningar í Leikhúskjallaranum nutu áfram vinsælda á árinu. Vinsælir hópar eins og Mið-Ísland og Improv Ísland sýndu, en einnig nýir hópar. Einnig voru sýndar kabarettisýningar.

Pörupiltar fræddu nemendur í 9. bekkjum grunnskóla um kynferðismál, en þar bregða þrjár konur sér hlutverk ungra manna sem miðla af reynslu sinni.

Að vanda fór fram val á athyglisverðustu áhugasýning leikársins, og að þessu sinni varð fyrir valinu sýning Leikflokks Húnaþings vestra á söngleiknum Hárinu.

Sönglist, söng- og leiklistarskóli, hafði aðsetur í Dómhúsinu og hélt nemendasýningar í Kassanum.

Shakespeare verður ástfanginn

Ýmis starfsemi:

Umræður eftir 6. sýningu

Þjóðleikhúsið bauð að vanda leikhúsgestum upp á umræður með þátttöku listrænna stjórnenda og leikenda sýninga eftir 6. sýningu á hverju verki. Þessar umræður hafa tekist afar vel og reynst frjór vettvangur samskipta milli sviðs og salar.

Heimsóknir ungmenna

Mikill áhugi er hjá börnum og ungmennum á að koma í heimsókn í leikhúsið á skólatíma. Fjölmarginir skólahópar, allt frá leikskólabörnum til háskólanema, fengu að kynnast sögu leikhússins og því sem unnið er á bak við tjöldin í tæknideildum. Nemendur koma líka í starfskynningar og staldra þá lengur við og fá nánari innsýn í leikhússtarfið. Þeir vinna síðan verkefni í skólanum um heimsóknina.

Börnum og unglingum boðið í leikhús

Tólftha leikárið í röð bauð Þjóðleikhúsið öllum börnum í elstu deildum leikskóla á höfuðborgarsvæðinu á Sögustund í Leikhúskjallaranum til að fræðast og njóta leiksýningar. Að þessu sinni sýndi Gunnar Smári Jóhannesson eigið verk, Ómar orðabelg. Jafnframt var nemendum í 9. bekk á höfuðborgarsvæðinu boðið upp á einleikinn Velkomin heim eftir Maríu Thelmu Smáradóttur, sem hún lék sjálf. Báðar sýningarnar héldu svo í sameiginlega leikför um landið, þar sem sýnt var fyrir eldri og yngri hópa.

Samtal við leikhús

Samtal við leikhús er málfundaröð til heiðurs Vigdísar Finnbogadóttur sem hófst árið 2019 í Veröld - húsi Vigdísar, þar sem leikhúsfólk og fræðimenn í erlendum tungumálum við Stofnun Vigdísar Finnbogadóttur koma saman og ræða uppsetningar á leikverkum. Samtal var haldið um sýningu Þjóðleikhússins á Jónsmessunæturdraumi, Loddaranum, Ör (eða Maðurinn er eina dýrið sem grætur) og Meistarann og Margarítu.

Atómstöðin - Endurlit

Rekstrarreikningur Þjóðleikhússins 2019

Tekjur:	2019
Framlag ríkissjóðs	1.356.400.000
Önnur framlög	2.400.000
Miðasölutekjur	317.132.679
Aðrar tekjur	80.309.478
Tekjufærsla frestaðra tekna fyrri ára	35.705.511
Samtals tekjur	1.791.947.668
 Gjöld:	
Laun og launatengd gjöld	1.150.178.823
Önnur gjöld	601.238.107
Afskriftir	35.705.511
Samtals gjöld	1.787.122.441
 Afkoma ársins	4.825.227
 Eigið fé:	
Eigið fé 01.01.2019	46.978.706
Afkoma ársins 2019	4.825.227
Eigið fé 31.12.2019	51.803.933

Fjöldi starfsmanna eftir starfssviðum 2019:

	ótímabundnar ráðningar	
Skipulagseining	fjöldi	ársverk
Þjóðleikhússtjóri	1	1
Leiklistarráðunautur	2	1,92
Fræðsludeild og barnaleikhús	1	0,49
Tæknistjóri	1	1
Skrifstofa	5	4,42
Kynningar- og markaðsdeild	2	1,42
Miðasala	5	2,73
Sýningastjórar	3	1,66
Hár og förðun	5	5
Hljóðdeild	4	3,83
Leikmunadeild	5	5
Leiksvið	10	8,68
Ljósadeild	5	5
Saumastofa	6	4,21
Gestamóttaka		
Hús- og dyravarsla aðalbygging	1	1
Mötuneyti	2	2
Ræsting aðalbygging	2	1,5
Listráð		
Þjóðleikhúsráð		
SAMTALS yfirstjórn og deildir	60	49,1

Hljóðfæraleikarar		
Hljóðmyndir		
Höfundar og þýðendur		
Leikarar	22	17,41
Leikarar aukaleikarar		
Leikmynda- og búningahöfundar		
Leikstjórar og aðst.m.	3	1,27
SAMTALS listasvið	25	18,68

SAMTALS	85	67,77
---------	----	-------

tímabundnar ráðningar		
fjöldi	ársverk	verktakar
2	0,42	
2	0,08	
7	1,12	
8	0,57	
8	0,48	
2	0,36	
33	4,48	
7	0,59	
5	0,94	
40	4,84	
2	0,78	
1	0,04	
3		
5		
125	14,71	0

10		3
		5
		18
42	14,97	1
36		
11	3,18	4
3	0,70	3
102	18,85	34

227	33,56	34
-----	-------	----